

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárat-tól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1. évre 12 frt, 1/2. évre 6 frt, 1/4. évre 3 frt, 1. hóra 1 frt. — Vidéken 1. évre 14 frt, 1/2. évre 7 frt, 1/4. évre 3 frt 50 kr., 1. hóra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr., minden következéskor 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyitlár sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 161.

Az utolsó ülés.

Arad, október 2.

(L. L.) A képviselőház valamennyi alakján az utcára beszéltek ki tegnap. Mind-egyik pártvezér más jelszót hajított a választáspolitikák soraiba és a tiszta választásokért való szelid kéréstől a lázadás és vérontással való fenyegetésig a kortesekezzőlásnak minden hangneme hallható volt a magyar parlamentben. Valamennyi ellenzéki vezér koncentrált támadásra egyesült báró Bánffy Dezső miniszterelnök ellen, aki minden támadást nagy meg-gondoltsággal vert vissza és a helyzetet megvilágította oly módon, amely a miniszterelnök e nagy győzelmét becsületesen kivívott és jól megérdemelt győzelemmé tette.

A miniszterelnöknek a főrendiházban a képviselőház feloszlatairól tett nyilatkozata adott okot a sokféle pártpolitikai elukubráczióra. Először a nemzeti párt elnöke, Horánszky Nándor szólalt fel és kifogásolta, hogy a miniszterelnök nem a képviselőházban közölte először a feloszlatairól. Utána Ugron arról beszélt, hogy azért oszlatják fel a Házat, mert a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslatot még a főrendiházban meg akarták buktatni. Vérontással fenyegetőzött a jövő választások alkalmával és a legborzasztóbb megtorlásokat helyezte kilátásba. Helfy és Polonyi még az utolsó pillanatban a kvótakérdés tárgyában akarták a miniszterelnök nyilatkozatát hallani és versenyre

keltek egymással gyengéd hangokban és elegikus hangulatokban.

A miniszterelnök minden kérdésre oly határozottsággal és lendülettel felelt, amely csak a legkitünőbb parlamentáriusok és debatterek sajátja. Horánszky kérdésére azt felelte, hogy a főrendiház ülésében épen az ellenzék részéről intéztek hozzá sürgős interpellációt, neki az volt ugyan a szándéka, hogy első sorban a képviselőház előtt fog nyilatkozni ez irányban, de ha a főrendiház ülésében kitérő választ adott volna, most joggal kérdezhették, vajon a kabinet tegnapi mára fontolta meg ezt a dolgot s mint van az, hogy a miniszterelnök ma biztosan tudja azt, ami felől tegnap csak kitérőleg nyilatkozott.

Ezért tette Bánffy miniszterelnök már előzőleg azt a nyilatkozatot, melyet most csak ismételt, hogy t. i. a képviselőházat a legközelebbi napokban feloszlatairól és a ház tegnap tartotta utolsó érdelemleges ülését. A feloszlatairól az okot az a körülmény adja, hogy ettől a Háztól a költségvetés elintézését várni nem lehetett és az országot nem akarják kétszeres költségvetési vitának kitenni.

Ugron fenyegetésére azt mondta a miniszterelnök, hogy ő ezzel a demagóg jövődöléssel szemben lelkiismeretesen fenn fogja tartani az országban a nyugalmat és a rendet. A főrendiházban a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslatot épen Ugron elvtársai és politikai barátai buktatták meg. A kvótára nézve még

egyszer hangsúlyozza Bánffy azt a nyilatkozatot, melyet a kvótabizottság utolsó ülésében tett: a bizottság határozataihoz alkalmazkodik és nem egyezik bele a kvóta kérdésnek olyan megoldásába, amely nincs a leghatározottabb összhangban Magyarországi érdekeivel.

Ezután a nemzeti gravamenekre került a beszéd sora a Vaskapu megnyitása alkalmából. Komjáthy, Ugron és Apponyi úgy tele vették itt a szájukat, amint ezekről az ellenzéki vezérektől csak várni lehetett — tekintettel a közelálló választásokra. De mikor Bánffy miniszterelnök kijelentette, hogy ezt az ünnepélyt kizárólag a magyar kormány rendezte, hogy Magyarország állami önállósága mindenütt a leghatározottabb kifejezésre jutott, hogy a király beszéde csak az idegen uralkodók jelenlétére való figyelemből tartatott, diplomáciai — francia — nyelven, hogy a hajón, mely a felségeket vitte, csak magyar nemzeti zászlók voltak kitűzve, melyekhez loyálisból kitűzték a jelen volt idegen uralkodók zászlóját is, hogy végül az ünnepélyek egész területén az uralkodók színein kívül kizárólag a magyar állam színeit, címerét és jelvényeit használták a díszítésekhez, midőn mindezeket a tényeket konstatairta a miniszterelnök, be kellett ismerniök az interpelláló uraknak, hogy vádjukat hamis értesületekre és hazug hírlapi tudósításokra alapítják és hogy Bánffy a tegnapi forró ütközet egész vonalán vitathatlan győző maradt.

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Visszasugárzás.

Írta: Lux Terka.

Keringőt játszott a fürdői senekar, egy légy szerelmes melódiája, gyönyörű keringőt, a miért — ejh, még meghalni is érdemes volna!

Olyan furcsa, halk, sziszegő hangon, csak a fogai között susogva mondta ezt Horognay Kata. Azt hitte, rajta kívül nem is hallja meg senki más, de a kapitány, ki háta mögött állt, meghallotta.

— Tudja mit? — hajolt előre a leány arához — haljunk meg ketten. Végre is egy dal, amely sóhajt, suttog, liheg és ringat, mint a vizek hatja a lótnusz virágot, elég ok lehet arra a sötét, misztikus végre.

Kata nem volt valami nagyon szép leány, de volt egy tekintete, amelylyel ölni és eleveníteni tudott.

Mikor most ezzel a tekintettel felnézett a fekete arozu, szürke szemű katonára, ez be sem látta a feleletét, megkapta a leány kezét és kigyult arozsal dadogva suttogta:

— Akarja Kata? Vagy másképp akarja?

A leány elfordította a fejét, a férfi forró lehelete mint valami égető gőz csapott az ar-

ozába, de a kezét oda nyújtotta és kissé mosolyogva, szagatva mondta:

— Talán azt, talán azt. Nem tudom.

A keringőt bevégezték a muzikusok, s a kis ideig elnémult társalgás tompa zúgása ismét kezdetét vette a parkban. Az éles, apró kavics ropogott a sétálók lábai alatt, egy néhány egészséges csengésű kacaj közé sovány áruyemberek rekedt köhögése vegyült, kelle, metlenül hatva a fültre, mint mikor az ezüst tiszta csengését hamis savorja meg.

A kapitányék társasága nem vegyült a sokaságba; fenn, a felső sétányon, egymás mellé rakott asztalok körül ültek, de azért, dacára a tömörülésnek, nem általános társalgás folyt köztük, hanem majd minden pár szorosan egymás mellé húzódva csak egymást mulattatta.

Tudja Isten, ebben a társaságban minden ember szerelmes ember lehetett, legalább valamennyinek olyan ködszerű fátyolon át csillogott a szeme s a hang az ajkai között olyan tikkadt, forró párasatban tört elő, mint a milyen forró nyári délutánon a locsolt virágok között szokott szétterjedni.

Ebben a kis intim körben, a társaság, tulajdonképeni két feje, a kapitány és a felesége, csak ezek ültek, semmit mondóan, sőt majdnem hidegen egymás mellett.

Az asszony egykedvűen nézegette a sétá-

lókat, az ura meg idegesen harapdálva ajkait, Horognay Katát nézte, a mint es hátradúlva székeében, halkán, az az ő finom, kéjes árnyalatú kacajával juttalmazta bolond, kissé szemtelen meséjét egy apró, szőke, kadétnak.

A kapitányné néha körülhordosta tekintetét a saját társaságán és ilyenkor leghevesebben az urát, meg a leányt nézte meg.

Mikor másik darabba kezdett a zenekar, egy anekdota, eloptatott szerenád, a társaság hirtelen felkerekedett és sétálni indult.

A kapitány Katát kísért, a felesége más szokás ellenére, hozzájuk csatlakozott. Kelletlen, lomha társalgást kezdtek így hárman, de hamar el is ejtették.

Egy idő múlva a leány, csak hogy valamit mondjon, azt az ajánlatot tette, hogy térjenek le az erdei útra és menjenek be a kápolnába mivel úgy hallotta, hogy pár nap előtt egy új képet küldött valami ismeretlen mecenáz, a melynek a kompozíciója szokatlannul új felfogással bír.

Elmaradtak a társaságtól, a két nő előre ment, a kapitány nem tartott velük, hanem szivarra gyújtva, egy padraült.

A csepp kis kápolna belsejében már olyan sötét volt, hogy a képre rá sem találtak.

Az egyetlen, hosszú imazzsámoly végén egy öreg német asszony zörgette olvasóját, nagy-

Azt a megbízható értesülést fűzzük még ehhez, hogy a képviselőházat október 5-én, a vámháztéri Ferencz József hid felavatása után fogják trónbeszéddel feloszlatni.

Az országgyűlés feloszlatása. Ő felsége — írja a P. H. — hétfőn, a hó 5-én, délelőtt fogja az országgyűlést trónbeszéddel berekeszteni. Másnap megjelenik a hivatalos lapban a választásokat elrendelő s az új országgyűlést — alkalmasint november 20-ára — egybehívó kir. kézirat, a melyet késedelem nélkül megküldenek a törvényhatóságoknak s az önálló képviselőküldési joggal bíró városoknak, hogy azt kihirdetvén, nyomban megtehessék az új választás előkészítésére megszabott törvényes intézkedéseket.

A „Pol. Corr.” egy budapesti közleménye a közből álló választási küzdelemmel foglalkozik s abbéli óhaját fejezi ki, hogy az összes vezető elemek pártkülönbség nélkül arra törekedjenek, hogy a választások tulcsapongó izgalmak nélkül menjenek, végbe s az agitáció túl ne lépjen a törvényesség korlátain. Főleg a klerikális agitáció kihágásaitól a felső-magyarországi kerületekben, lehet tartani. Jellemző a néppárti mozgalomra, hogy a legnagyobb mértékben hiány van a műveltségnek s az elemeknek, míg részben a püspökök nagy nem szívesen látnák a lelkészek túlmérvű jelöltetését. A néppárt választási alapja csaknem semmi gyarapodást nem kapott a papi méltóságoktól. Ellenben makacsul tartja magát az a hír, hogy a néppártnak külföldről bocsátottak rendelkezésre jelentékeny summak. A néppárt legfőbb vezetője ez ellen tán erőiesen tiltakoznék, azonban kötelessége lenne megvizsgálni, hogy közege egyenlősége, a nemzetiségekkel való szövetség következtében, nem fogadott-e el ily támogatást.

Tízöt mentelmi ügy fekszik jelenleg a képviselőház mentelmi bizottsága előtt, amely nem tehet immár azokról jelentést s még kevésbé foglalkozhat velük a feloszlítás küszöbén álló ház. E ügyeknek az aktáit a jövő hét folyamán visszaküldik az illető hatóságokhoz, amelyeknek további eljárása nem teszi immár szükségessé a mentelmi jognak előzetes felfüggesztését.

Századvégi politika.

Arad, október 2.

(V. K.) Rég elmúltak azon boldog idők, mikor a nagy svéd kanocellár azt mondhatta

kat sóhajtván és gyors egymásutánban említve az Isten nevét.

A leány letérdelt a számoly egyik végére, hogy egy miatyánkot mondjon el, de a kapitányné a háta mögött vállára téve a kezét, megszólította őt hidegen, fenyegetőleg:

— Beszélni szeretnék önnel, kisasszony!

A fojtott szenvedély kellemetlenül rezgő hangja végigfutott a kis épület hajlított boltzatán s valami fatárgynak lármás patánása csak sokára némult el a nagy csendben.

A leány felemelkedett a térdeplőről s az asszonynyal szemközt állt meg.

Egy pillanatig a két nő szeme majdnem átszurta egymást, azután a leány szólalt meg, fagyos fölénnyel uralkodva az asszony hangján:

— Mit kíván?

— Azt az embert, a kihez csak nekem van jogom.

A leány vállat vont.

— Hissz' az öné.

— Tudom, most még az. De önök szeretik egymást.

Az asszony hangja erősebbé vált és fenyegetőleg hangzott. Katát ingerelte ez a hang. Egy lépéssel közelebb jött és megvetőleg nézett le a nálánál egy egész fejjel kisebb asszonyra.

— Igen, — szólt nyugodtan — a kapitány szeret engem és így elgondolhatja, hogy

hogy: kevés észszel lehet a világot kormányozni. Nem oly könnyű mesterség a kormányzás ma, mint valaha. Egészen a múlt század utolsó negyedéig elég volt, ha egy miniszter, az általa képviselt dinasztia érdekeit szíven hordta, ha pedig sikerült neki azon dinasztia birtokait gyarapítani, még nagy államférfi hírébe jött. Nemzeti politikát, Angolországot kivéve, sehol sem ösmertek; jellemző erre nézve, hogy a római császár oszimei közt ott volt az „alle Zeit mehrer des Reiches.”

Jött az ujkor s az, az államférfinak nagy feladatokat tűzött ki; kell, hogy a dinasztia érdekeit képviselje, de ez nem főszélja, hanem törekvése oda irányul, hogy a nemzet, melynek kormánya élire állított, általa lássa megvalósítva azon intézményeket, [amelyek jólétét biztosítják s kell, hogy megtestesülése legyen az uralkodó nemzeti eszméknek.

Ha a kormányzás minden országban nagy s nehéz feladat, úgy bátran, mondhatjuk, hogy sehol oly nagy s nehéz mint Magyarországon. Hol egy miniszterium egy nagy s homogén nemzet élén áll, oly hatalmas eszközök állnak rendelkezésére, hogy bármily nagyok legyenek, oszáljai, a rendelkezésre álló eszközök mindig arányban állnak a ozállal, másrészt pedig a nemzet teljes függetlensége s homogenitása megengedik, hogy ne tekintsen se jobbra, se balra hanem egyenes irányban folytassa útját.

Sajnos, egy magyar miniszterium soha sincs ily kényelmes helyzetben. Ott nincsenek a politikai pártokkal, hanem még a nemzet nagyon is heterogén elemeivel is kell számolni. Nálunk az intézmények megvalósításánál nemcsak belérdekei, hanem azon viszonyról fogva, mely bennünket Ausztriához fűz, a közös érdek nagyon is tekintetbe veendő. A kritika, melyet az ellenzék gyakorol, nagyon könnyű mert mint ellenzéknek nem kötelessége ezen viszonyokat tekintetbe venni. Nagy különbség ám eszményi vagy reális politikát tűzni.

Az eszményi politikanak tételei s tervei nagyon tetszetősek, csillámlók s ennek következtében népszerűek lehetnek, de adnak csak az ily genitáknak látszó politikusknak azon feladatot, hogy létező körülmények s faktorok közt s ezeknek tekintetbe vételével (mert e nélkül nem lehet) tervét megvalósítsa, rögtön rájönnek, még azok is, kik

önnek az élete az én kezeim közé van letéve. Ha akarom, összemorzsolom őnt és hogy ezután a föllépése után meg is teszem, azt hiszem, ebben nem fog kételkedni.

Az asszony elsápadt és egy kis szegletoltárba fogóva nézett a leányra.

— Ezt nem fogja ön megtenni, — suttogta, gyorsan libegve — lehetetlen, hogy az Isten annyira büntetlentül hagyja a bűnt, hogy megengedné még másikkal is tetézni azt. Az ön anyja egyszer már tönkre tette az én anyám életét ugyanazzal a bűnnel, a melylyel most ön akarja az enyémet tönkre tenni. Vigyázzon Kata és térjen ki az én utamból. Ön még fiatal, szép, a szerenose minden oldalról mosolyog feléje, az én napom már hanyatlóban van és az én számomra már ki van jelölve a boldogság útja. Hagyjon engem azon nyugodtan haladni, ön is haladjon tiszta lelkiismerettel a magáén, ne kívánja, hogy egy boldogtalan asszony átka kísérje azon. Hagyja meg azt az embert nekem. En is szerettem őt még nem oly régen, örültem, most már nem a magam, de a fiam számára kérem őt. Kata, Horognay Kata! tegye jóvá az anyja hibáját, legyen irgalommal irántam.

As öreg, imádkozó német asszony egy szót sem értett ebből a beszédből, de abba hagyva imádkozását, csodálkozva hallgatta annak a kis vézna asszonynak szenvedélyes, majd alázatos, könyörgő hangját és egymás-

ez eszményi olosó politikát dícsőítik, hogy sokkal könnyebb a leggyönyörűbb légvárat, mint a legkisebb házikót felépíteni.

Hű kifejezése ennek az ellenségi sajtó. A legobscurusabb s legtehetetlenebb emberecske, a ki tolat forgat, mily könnyen s mily fenséges hangon ír a magyar kormányról; nem érte itt csupán a mostanit, mert épen úgy volt, mikor Tisza, vagy Andrássy, vagy Szilágyi, vagy tán az Ur Isten maga volt tagja, az mindegy — korrupció, mamelukok, Bécs szolgái s több eféle ingredienziák s kész a főszék, melyből a magyar ember politikai táplálékát nyerje. Persze ez olosó is, könnyű is, de hogy az ország érdekei, hogy ily módon hová jutnak, az csak mellék, vagy, éppen semmi kérdés.

Ha mindig virágozott(?) az e fajta irány most, hogy hivatalosan ki lett jelentve, hogy a kormány az időt elérkezettnek látta, az országgyűlést feloszlatni, készen lehetünk rá, hogy nap nap után ezen stílus gyakorlatok nyomtatásban disszeleni fognak s a szidalmazás gyanúsítás, rágalmazás nagyban fog gyártatni. Híj! ha csak magunk közt volnánk, félbaj volna csak, de sajnos bel és kül ellenségeink csak az alkalmat lesik, rá mutatni, mit s hogyan ír magyar ember, magyar emberről és saját kormányáról, természetesen akkor a Zastavák a Tribunák s az eféle magyar falók azon logikai következtésre jutnak, ha te saját véredet doronggal támadod meg, miért ne támadjam meg fejezével, gyilkokkal!

Választások előtt állunk, mely választások eredményétől felette fontos kérdések kedvező, vagy kedvezőtlen elintézése függ, — kötelessége tehát azon férfiaknak, kiknek kezében a kormányrud van, hogy a választások oly irányban vezettessenek, hogy az urnából oly férfiak kerüljenek ki, kik, legyen politikai álláspontjuk akár kormánypárti, vagy kormányellenes, a tiszta meggyőződés emberei legyenek, mert mint az állami anyakönyvvezetési s polgári házassági debatte megmutatta, hogy a valóságos liberális és felvilágosodott elemek, legyenek bármely táborban találkozni fognak, ha szabadelvű, a nemzetnek hasznos alkotások kerülnek sorra.

Stomfa, Nyitra, Giralt kiabálások ne irritáljanak bennünket, mindig akad és akadt oly jelző, melyet a minden fűszál után kapkodó

után háromszor vetett magára keresztet, mikor az asszony letérdelt az előtt a nagy, pompás termetű, csodálatos szemű leány előtt.

II. fejezet.

Még aludtak az összes fűdővendégek, mikor másnap reggel, a Horognayék kocsija kirobogott az épületek közül és letért a hegyektől koszorúzott országútra.

Itt már sürgő-forgó élet mutatkozott, teljes-kocsik jöttek, mentek, rövid szoknyás sváb asszonyok vitték a tornalevelek közé göngyölt szép, sárga vaját a szomszéd városba s az iskolaemeletének valamelyik ablakából zongorahangok hallatszottak ki.

Valami német tanítónő játszhatott, pompásan, nagy technikával s Kata, mikor a ház elé ért, felismerte benne azt a keringőt, a mit tegnap este még a kapitánynyal hallgatott a fűdő parkjában.

Megállította a kocsit s fejét az ülés párnájára hajtva, lehunyt szemekkel, sápadtan hallgatta az édes hangokat, majd felnyitva szemait egy szemrehányó, majdnem gyűlöletes tekintettel nézett anyjára, mintha csak azt mondta volna neki:

— Miért kellett, hogy a te boldogságod templomának az enyém csak romja legyen, miért kellett, hogy a te szerelmed napjának az enyém csak viaszszugárzása legyen?

cripto ellenszék saszájára ír, hogy üres fegyvertárat takargassa.

Ne feledjük, hogy az új országgyűlés egy történeti momentum előtt fog állani és pedig az előtt, hogy a magyar nemzetet fenállásának első évezredéből a második évezredbe átvezesse. Ilyen történeti határköveknél az ember mindig valami imponzansabb akciózt vár s óhajtjuk, hogy a század s egyuttal ezredbeli magyar politika oly dicsőségesen s üdvösen működjen, hogy fényugrai, a jövő század s évezred kezdetét is megvilágosítsa a fénynyel övezze. Ehez pedig kívánunk a kormánynak egy hatalmas és erős s szabadelvű pártot és egy bölcs és magát mérsékelni tudó ellenzéket.

Bilinski a kiegyezésről

— Az osztrák expozé. —

Az osztrák képviselőház tegnapi ülésében, mint táviratunkban már említettük, előterjesztette Bilinski pénzügyminiszter az 1897. évi állami költségvetést, mely félmillió föléleggel van előirányozva. A költségvetés be-terjesztésével kapcsolatban nagyobb szabású expozét mondott, melynek kiváltképpen érdekes része volt az, a mit a kiegyezéssel kapcsolatos kérdésekről mondott.

Beszédének ezt a részét az alábbiakban adjuk:

Ismeretes a Ház előtt, hogy a magyar országgyűlésen a pénzügyminiszter némi közléseket tett a kiegyezési tárgyalások állásáról. En is kötelességemnek tartom, hogy a Házban e részen közléseket tegyek, melyek valószínűleg érdekelni fogják. (Felkiáltások: Nagyon is!) Itt van előttem a magyar kormány által kötött vám- és kereskedelmi szerződés tervezete; két intézmény mellőztetett ebben, melyeket igen erősen és joggal támadtak. Ausztriában nagyon panaszkodtak az őrlési forgalom miatt. Sikertült az őrlési forgalmat megszüntetni. (Helyes!) Azt hiszem, hogy e pontban eleget tettünk az osztrák mezőgazdaság és az őrlési ipar óhajának. Másrészt a magyar kormány kifogásolta és nem jogosultatlanná a tiroligabonavámot. E vám történeti intézmény és nem lehet azt hirtelen megszüntetni; de ellenkezik a vám- és kereskedelmi szerződés szellemével, miért is mi helyeseltük annak eltörlését.

Sokat panaszkodtak továbbá, hogy a magyar vasutakon Ausztriából jövő árukat a szállítási tarifákat illetőleg kedvezőtlenebb elbánásban részesítik, mint a magyar árukat. Ugyanez a panaszokat hosták fel Magyarországon Ausztriával szemben. Mint-hogy vám- és kereskedelmi szövetségről van szó, melyben mindkét fél 10 éven át békésen akar egymás mellett élni, nem tehetünk egyebet, minthogy a helyi és átmeneti tarifáknál megállapítottuk az áruk teljes egyenlőségét. Sehol sem szabad a magyar, illetőleg osztrák árukat magasabb díjért szállítani, mint a hazafiakat.

A vasutakra vonatkozólag Ausztriára nézve kivétel tétetett és Ausztria jogot nyer, hogy átmeneti árukat olcsóbban szállítson, mint magyar árukat. Továbbá több panasz merült fel arra nézve, hogy Magyarországon a szállítások csak magyaroknak adatnak ki és nem osztrákoknak is. Ez a kérdés is fejtegetés tárgyát képezte és elérték azt, hogy a szállításoknál az állami hovatartozandóság az legyen mérvadó és hogy ne a nemzetiség, hanem az ajánlat feltételei döntsének. Szóvá tétetett az a magyar törvény, mely szerint Magyarországon új iparok bizonyos adókedvezményekben részesülnek. A magyar kormánytól nem lehet kívánni, hogy ezt a törvényt megszüntesse. Mit is tesz a magyar kormány? Támogatja és előmozdítja iparágait. Kormányunknak hatalmában áll, hogy iparainkat ép úgy támogassa. Mi is megtehetjük ezt, ha a Ház kívánja és új iparokat adókedvezményekben részesíthetünk, azonban e tekintetben igen rossz tapasztalataink vannak.

Magyarországnak — folytatá a miniszter — fiatal, törekvő ipara van.

A mit ott az állam adókedvezményekben nyújt, az senkinek se árt és egyeseknek használ; ha mi azonban valamely új iparnak kedvezményt nyújtunk, az árt a réginek. Magyarország ép úgy kifogásolhatná, hogy mi a föld-

adót 2 és fél millióval leszállítottuk és ezáltal fokoztuk az osztrák mezőgazdaság versenyképességét. Egy tekintetben sikerült elérni olyasmit, ami egyik iparágunk használni fog, csak kár, hogy ez az iparág Galiziában van, mert ez által az elért dolgok Ausztria közvéleménye nagy részének — nézete szerint — elvesztették értéküket. (Derűtség.) A képviselő urak emlékezni fognak, hogy mily nehézségeket okozott a műolaj vámjának megállapítása. Sikertült a vám felemelését elérnünk, ami a nyerstermelőknél javára fog válni.

A mezőgazdasági és ipari konzultációk monarchia mind két felének használni fognak. Ezek a vám- és kereskedelmi szerződésnek több intézkedései és bizonyos, hogy a szerződés osztrák szempontból éppoly kedvező, mint annak egyes intézkedései hasznosak Magyarországra nézve. A miniszter ezután a fogyasztási adók felemeléséről szól. Nem áll, hogy ennek előnye csak Magyarországnak válna javára.

Szól ezután a miniszter a bankkérdésről. Semmiféle kérdésről nem beszéltek annyit és nem írtak annyi cikket, melyek oly érdekesek voltak a tanulmányozásra, mert minden sor helytelen volt. A bankkérdéssel még nehezebben lehetett elbánni, mint a többi összes kérdésekkel, mert itt két szerződő félről van szó. Tekintettel kellett lenni a magyar kormányra és a bankra és a magyar kormány tekintettel kellett lennie reánk és a bankra. Megint csak azt hiszem, hogy a kérdés elég kedvező módon dőlt el. Igaz, hogy az ügy még nem teljesen elintézett. Alapszabályokat kell még írni és egyebet is kell tenni, de ezek oly dolgok, melyek érdemileg nem fontosak és elmondhatjuk: a bankkérdés megoldott. A szervezési kérdés legkényesebb kérdésénél szeretnék kesdeni és arra óhajtának emlékeztetni, a mire az évek folyamán engem oly sokat emlékeztettek, hogy multikori expozém-ban Magyarországra paritását mondtam ki. Ezt bizonyos ifjúkori könnyelműségnek tulajdonították. Igen hízog dolog, ha egy pénzügyminisztert nagyon ifjunak tartanak, de könnyelműen azt nem gondoltam, de nem is találomra mondtam, hanem különböző okokból, tárgyilagos háttérre támaszkodva mondtam. Az egyik ok az, hogy a paritás abban a formában, mint azt az alábbiakban közelebbről kifogom fejteni, teljesen jogosult. Magyarországnak éppoly jog van a szabadalmat osztogatni, mint Ausztriának. A magyarok tehát megköthetik magukat a tekintetben, hogy nem adnak szabadalmat és a bankok közössége mellett azt mondhatják, hogy legalább kifelé, a bank szervezésében, fejezhetik ki, hogy a szabadalom megadásában egyenlő joguk voltak. És ha meg-nézük az utolsó szabályt, meglátjuk benne már e paritás nagy részét is. Mintán azt mondtuk magunkban, hogy mindaz, a mi jogos, megadandó, ha egyik-másik körnek nem tesz is, meg is adhattuk.

A másik ok ez. Ki óhajtja Ausztriában, hogy a bank megszűnjék, hogy egy bank helyett kettő létezzék? Azt hiszem, a legtöbb osztrák joggal kívánja, hogy az egységes bank fentartassék. Csakhogy az osztrák kormány nem lett volna képes az egységes bankot a képviselőházban keresztül vinni, ha nem kapcsolták volna vele össze a paritást, mert ez esetben a magyar ellenszék pártok joggal mondhatták volna: Nekünk jogunk van önálló bankot létesíteni. Ha a szervezésben a mi teljes tekintetbe vételünk nem nyer kifejezést, úgy inkább mi állítunk fel egy külön bankot. Az osztrák monarchiának nagyfontosságú politikai érdekei vannak azazl összekötve, a melyek a kormányt arra birták, hogy ezt az engedményt a bank egységes elvének megmentése kedvéért megadja, de egy harmadik, gyakorlati indok is létezett. Kérem, ne fogják rám, hogy én Magyarországnak megígértem a paritást, a nélkül, hogy erről a magyar kormánnyal beszéltem volna. Egy lép úgy nyilatkozott, hogy én a magyar — boosánat! az osztrák parlamentben beszéltem volna. En az osztrák és nem a magyar parlamentben beszéltem, még pedig a magyar kormánnyal történ megállapodások alapján, a mely kormánynak mi engedményeket tettünk, melyekkel szemben az is engedményekre kötelezte magát, azokban a bankügyekben, melyek Ausztriára nézve a legtöbb érdekekkel bírnak. Kötelezte magát a magyar kormány arra, hogy bennünket támogatni fog, a mit teljes lojalitással

vége is hajtott. Ha a bankkérdésben nagy engedményeket értünk el, azt Magyarország támogatásának köszönhetjük, a mit mi a paritás megadásával értünk el. Persze, ha ez a paritás annyira menne, hogy általa a bankvezetésnek egységes volta elveszne, úgy persze nem lett volna részünkről helyes eljárás és inkább azt koozoktattunk volna, bár magában a két banknak létesítése is kétséges.

Fejtegeti aztán, hogy a paritásnak semmi káros befolyása nincs és nem lehet a bank egységes kormányzására s hogy a kormány befolyása, a mint az új egyezményben van helyes és méltányos s a kormánybiztosok intézménye hasznos és előnyös és nem fog a bank érdekei ellen felhasználni. Előadja a bankkérdés pénzügyi oldalát, nevezetesen a 80 millió adósságból követelt leírást, melynél a magyar kormány befolyását felhasználta.

Erinti ezután a még forgalomban levő jegyek bevontását s a tisz koronás jegyek kibocsátását s kijelenti, hogy ha sikerül a jó jegyeket bevonnai, a két kormány törvényjavaslatot terjeszt be, mely pontos határidejét adhatja majd a készfizetések felvételének.

A miniszter aztán a kvóta-kérdésre tér át és erre nézve a következőket mondja:

Nem várhattunk a kvótakérdés megoldására, minthogy ktiönben a kiegyezéssel nem jutottunk volna előre. Veszélyről itt egyáltalában szó se lehet. Ennek dacára a magyar kormány, — a mit az igazságnak megfelelőleg igazolhatok — a kvóta-kérdésre nézve nem vállalt semmiféle kötelezettségeket, mi pedig nem tettünk neki engedményeket. Ily értelemben a Magyarországon annyira megvitattott junktimra nézve nem is történhetett előbb megegyezés, mert ez tényleg a dolog természetében fekszik. Hogy azonban az osztrák kormány az összes kiegyezési kérdésekre vonatkozólag megtette kötelességét, azt be fogja bizonyítani ezen ügy érdemben való tárgyalásánál.

Dunába fult ügyvéd

— Saját tudósítónktól. —

Megrendítő szerencsétlenség történt tegnap este a fővárosban. A gorasztó Szilárd fővárosi ügyvéd, az egyik csavargózó alkalmazottjának gondatlansága következtében a Dunába esett, s pár perc múlva, miután hogy kifogták, a gyorsan előhívott mentők minden fáradsága s ügybuszósága dacára, meghalt.

Agorasztó Szilárd ügyvéd, a kinek az Esterházy-utca 11. számú házában van az irodája, délután 3 órakor leányával, Ilonával, átment Budára, hogy ott egy-két dolgot elintézzék.

Körülbelül esti 6 óráig maradtak Budán s ekkor a Farskas-téren csavargózókra szálltak, hogy átmenjenek Pestre. A gőzösn alig volt több tizenkét-tizenöt embernél.

Mikor a gőzös a vigadó-téri állomásnál megállott, az alkalmazottak, még mielőtt a hajó teljesen a kikötőhid mellett lett volna, gyorsan föltették a járó deszkát.

Mindenki sietett előre. Miután már vagy hatan-heten kiszálltak a hajóról, kiszállt Agorasztó ügyvéd Ilona leánya is, utána ment mindjárt az édes atyja.

Azonban, alig hogy az utóbbi rálépett a járó deszkára, hirtelen megbotlott, hátraesett s beleesett a Dunába.

A matrózok azonnal leoldották a mentőcsónakot s az elmerült ügyvéd megmentésére indultak.

Ezalatt gyorsan híre terjedt a szerencsétlenségnek s nagy közönség gyűlt össze a par- ton. Nagy izgatottsággal tárgyalták az esetet s mindenki annak a nézetének adott kifejezést, hogy a kormányos s a gőzös alkalmazottjai a szerencsétlenségnek, mely nem következhetett volna be, ha a hajó egészen odailleszkedett volna a kikötőhöz.

Mindenki megindult a vízbe esett ügyvéd

szép, fiatal leányának látásán, a ki kezét tördelve kétségbeesetten szaladt a parton föl a alá kiáltotta:

— Mentsek meg szegény jó atyámat!..

A matrozok Agoraszó ügyvédet a Petőfi-téren a görög templom előtt fogták ki. Még élt, mikor hozták, de az aroza s a kezei telve voltak sebekkel, a mi azt mutatja, hogy a szerencsétlen ember, mikor a vízbe esett, a hajó alá került.

Gyorsan értesítették a mentőket, kik csakhamar ott voltak. Megtették minden lehetőt, de hiába: Agoraszó, a nélkül, hogy az eszméletét visszaszerezte volna, meghalt.

Hulláját lakására vitték. A helyszínen megjelent a rendőrség és a soros vizsgálóbíró kik a vizsgálatot megindították.

A szerencsétlenül járt ügyvédnek, a ki 63 éves volt, neje s három gyermeke van: Tivadar, a ki jelenleg Olaszországban van, Meláné s Ilona, a ki vele volt.

IDŐJÁRÁS.

Légyomlás: reggel 7 órakor 765.0 milliméter, délután 2 órakor 768.8 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 18.1$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 20.5$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 3, délután 2 órakor K. 3. Felhőzet: reggel felüldült, délután többnyire derült. Csapadék az előbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Október 8. —

Száraz. — Enyhe.

HIREK.

Arad, október 8.

Vonatok indulása	Vonatok érkezése
ARADRÓL:	ARADRA:
Budapesti gy. reg. 8.18	Budapesti sv. reg. 6.05
sv. du. 11.20	sv. du. 8.53
tv. du. 8.58	gy. este 6.52
sv. este 9.35	Csabáról (péntek) reg. 7.—
Csabára (péntek) de. 12.—	Szolnokról tv. reg. 9.10
Szolnokra vv. reg. 5.10	sv. este 8.47
Tóváros sv. reg. 6.30	Tóváros vv. reg. 6.54
sv. du. 4.30	gy. reg. 8.08
gy. este 7.02	tv. du. 10.50
Seborsinra vv. du. 2.30	sv. este 8.55
Temesvárra sv. reg. 6.20	Radnáról tv. du. 3.12
sv. de. 11.35	Temesvárról vv. de. 10.48
vv. du. 5.—	sv. du. 8.44
Szegedre sv. reg. 4.45	sv. este 10.55
sv. de. 8.46	Szegedről sv. de. 8.45
vv. du. 4.10	sv. este 6.42
N.-Halmágyra sv. reg. 6.35	sv. éjjel 10.25
sv. de. 11.55	N.-Halmágyról sv. de. 8.08
sv. du. 4.50	vv. de. 11.05
M.-Hegyesre vv. du. 2.30	sv. este 6.34
	M.-Hegyesről vv. du. 12.50

Október 3. Szombat. Róm. kath. naptár: Kanidus. — Protestáns naptár: Kanidus. — Izraelita naptár: Sabbat Beresit. — Görög-keleti naptár (szeptember 21.): Kodrat. — A nap kél 6 óra 4 perceskor, nyugszik 5 óra 38 perceskor. — A hold kél 1 óra 38 perceskor, nyugszik 4 óra 17 perceskor.

Október 7-14. A népfelkelők ellenőrzési szemléje Aradon.

Október 9. Közigazgatási bizottsági ülés (délután 2 órakor a megyénél, délután 4 órakor a városnál). — Aradmegye mezőgazdasági bizottságának ülése délután 11 órakor. — A megye állandó választmányának ülése délután 8 órakor.

Október 10. Aradmegye számonkérő székének ülése délután 9 órakor. — A megyei állandó választmány ülése.

Október 11. Az aradi hírlapírók és írók körének rendkívüli közgyűlése délután 2 órakor (Iparosági tanács-tér.)

Október 12. Aradmegye özi közgyűlése délután 9 órakor.

Október 17. Az aradvidéki társulmányok évi közgyűlése Borosjenőn. — Az első aradi gyártelep részvénytársaság közgyűlése délután 10 órakor.

Szabadegyházi emléktárgyak országes mezenma (szabadegyházi II. ik. emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölessy-könyvtár nyitva van szombat és szombatonként 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Személyi hír. Szász Ernő Gyula kfr. tanácsos alispán tegnap Ménésre utazott, onnan pedig Apatelekre randult át. Ma este haza érkezik.

Az október 12-iki megyegyűlés eléggé érdeklődő és mozgalmasnak ígérkezik. A tárgyszorozatban már is van néhány pont, amely általános érdeklődésre tarthat számot és ha nem

csalódunk, a legérdekesebb még csak esután fog a tárgyszorozatba kerülni: a képviselőházi felosztatóleirat, melyet — ha csakugyan jön, aminek jönnie kell — az október 12-iki közgyűlésen fognak publikálni. Ezen kívül minden bizonynyal nem kis érdeklődést fog kelteni a hegyaljai villamossavasú részvénytársaságnak lapunk tegnapi számában ismertetett beadványa is. — E közgyűlésen kerül még napirendre a vármegye 1897-ik évi költségvetése, valamint Abauj-Tornavármegyének egy átirata is, mely a megyei tisztviselők annyiszor panaszkodott toha helyzetét fogja újból megbeszélés tárgyává tenni. Szóval az októberi megyegyűlésen sok minden készül, amiért érdemes befáradni Aradra.

A vármegyei állami dotációjára, A vármegyei törvényhatóságok már évek óta képtelenek közigazgatási feladataiknak a modern igényeknek megfelelőleg eleget tenni. Ennek egyik okát az is bizonyult, hogy az 1883-ik évben törvényhozásilag megszabott állami dotációval sem elegendő munkaszemélyzetet tartani, sem a meglevőt méltányosan javalmazni nem tudták. Az általános tisztviselői fizetés rendezés alkalmával némileg segítve lett ezen az állapoton. Most Percei Dezső belügyminiszter jelentékeny lépéssel viszi előbbre a vármegyei dotációjának javítását a mennyiben a vármegyei közigazgatási, árva és gyámhatósági kiadásai csimén 5,550.000 frtot, vagyis a múlt évinél 140.500 forinttal többet irányozott elő. Ebből 56,000 frt a vármegyei költségvetések hiányának fedezésére 78,000 frt részint új állások illetményeire, részint már elvileg engedélyezett közösü építkezések költségeire, 10,000 frt pedig több oly vármegye szükségletére fog fordíttatni, melyekkel elkerülhetetlen közigazgatási kiadások iránt most tárgyalások vannak folyamatban s melyekben a viszonyok pótlódó kivételét vagy más vármegyei segédforrások igénybe vételét nem engedik meg.

Anyakönyvvezetők ügyel. A belügyminiszter Aradvármegye közigazgatási bizottságához intézett leiratával Hatty Jenő jegyzői irnokot a kurtiosi anyakönyvi kerületbe helyettes anyakönyvvezetővé nevezte ki s őt a házasságkötéseknél való közreműködéssel is megbizta. — Ugyane leiratban Faludi Mór dr. maros-szlattinai helyettes anyakönyvvezető részére, addig míg az anyakönyvvezetői állás betöltetlen, a teljes anyakönyvvezetői fizetést engedélyezte.

Terjed a hastífusz. A szeszélyes őszi időjárás s a nedves temperatura meghozta már a maga veszélyeit. Arad városában egy idő óta nagy mértékben grasszál a hastífusz s bár halálozást nem sok esetben okoz, a megbetegedések jelentékeny száma, komoly megfigyelést igényel. — Az utolsó napokban 14—16 közt ingadozott a megbetegülések száma, melyhez naponként 1—2 beteg rendszeren hozzájárul.

Választási mozgalmak a megyében. Közeledik a képviselőválasztás ideje s Aradmegye minden vidékén folyik a megbeszélés, tervezetés, hogy lesz, mint lesz a nagy aktus és hol várható küzdelem. — Pankotáról jelent levelezőnk, hogy ott igen jól mutatnak most az ellenzék készülődésén. — A sötét Gyula pankotai alkusz aláírásával ugyanis meghívókat küldtek szét, a mely jelezte, hogy ekkor és ekkor a „Nádor” fogadóban a független érselmű polgárok a képviselőjelölés ügyében értekezletet tartanak, melyre a fő-kortés-alkusz a polgártársak minél nagyobb számban való megjelenését kéri. Azt is jelzi a meghívó, hogy a kormánypártot minden áron meg kell buktatni s ellenséki jelölt mellett csoportosulni a választóknak. — Elérkezett a

gyűlekezés napja s a fő-alkusz mellett megjelent 8, szóval nyolc ember, kik kedélyes poharazás közt azt a nem épen megvetendő határozatot hozták, hogy igenis, ellenséki jelöltet állítanak fel, de csak olyat, a ki legalább — 80—40,000 frtot áldoz a választási költségeire. Az önzetlen, de s mellett élelmes polgárok erre szótoszlottak s most egyesült erővel azon törik a fejüket, hol vegyék azt az embert, a kiből a csekély negyvenezer pengőt kizsoríthassák?

Monvédek ellenőrzési szemléje. A honvéd tartalékos legények ellenőrzési szemléje tegnap kezdődött meg a Kossuth-utcai lak-tanyában. Ma lesz a szemle második napja.

Kitüntetett aradmegyei kiállító. Az ezredéves kiállításban az időleges árpakiállításán Paikert Henrik seprősi birtokos kiállítási érmet kapott.

A főispán Békésmegye szociálalattól. Tallián Béla Békésmegye közgyűlésén, midőn közszolgálatának huszonöt éves jubileuma alkalmából üdvözölték, válaszában — mint levelezőnk írja — a békésmegyei agrárszociálizmusról a következőleg nyilatkozott: „Nem tagadom, hogy a szociálizmus terjedelmében nem csökkent, sőt elismerem, hogy tágabb körben mozog ma, mint azelőtt, de ez nem a hatósági intézkedések, hanem törvényeink és szabályaink hiányában és hiányosságában leli alapját. Ezzel szemben konstátálom azonban, hogy a szociálisztikus tendenciák kitérésre mi nálunk alkalmat és alapot nem találnak s mindez tagadhatatlanul első sorban a vármegye tisztikarának, községi elöljáróinak és közönségének az érdeme s én magamnak belőle csak azt a részt veszem ki, a mely a zászlótartót illeti egy nyert ütközetnél.” Levelezőnk megemlíti híre kaposán, hogy a szociálalatt Kőrös-Tarosán szervezkedő gyűlést akartak tartani, de ezt a hatóság megakadályozta.

Difteritisz járvány Eleken. Elekről szomorú hírt telefonoztunk hozzánk ottani tudósítónk. Mint jelenti, a mezővárosban járványosan fellépetts difteritisz, a mely a gyermekek közt nagy pusztítást vírt végbe. A legtöbb házon ott olvasható a piros ozedula, a mely jelzi, hogy bent ragályos beteg fekszik. Tegnap délután, alig pár óra alatt három gyermek halt meg a ragályos korban. A szülők szorongó szívvel néznek minden nap elé, vajjon az ő gyermekök nem esik-e áldozatul a veszedelmes betegségnek? Az előljárásság és a főszolgabírói hivatal minden lehető óvintézkedést megtett s válvetve szorgoskodik azon, hogy a járvány további grasszáását megakadályozza.

Felhívás. Felkérem a t. távbeszélő előfizetőket miszerint a távbeszélő előfizetők névsorában 190 „Öry és Löffler” törölni és helyébe 190 számnak „Bildhauer Károly terményüzlet” beírni sziveskedjenek. Arad 1896. október 1-én. Széll Ernő, posta és táv. főnök.

Iparhatósági megbízottak ülése. Az aradváros területére megválasztott iparhatósági megbízottak ma délután 10 órakor Wagner Károly elnöklése alatt ülést tartanak a városháza tanács termében, melyen a megbízottak negyed évi jelentéseinek átvétele után az új ki-küldötteket választják meg.

Ez is valami! A Kolozsvárt megjelent „Ellenzék” vezérozikkében a Mátyás-ünnepélyről elmélkedve, büszkén írja: „Kolozsvárt kivéve egy városnak sem jutott az a dicsőség, hogy Mátyás királyunk szülő háza álljon falai között!... Valóban es megdöbbentően eredeti kijelentés! Hát nem elkeserítő tudat az nekünk, hogy Mátyás csak egy helyen született és nem tisztelt meg ezen nagyfentosságu és legelső ténykedésével más városokat is egyidőben? No de mindegy! Szolgájon vigasszal az, hogy legalább az „Ellenzék” nek zavartalan előléti öröme, hogy Mátyás király egy edél csak Kolozsvártt született.

A roskadozó templom érdekében. Négy vármegye határan, az oláhság által környezett vidéken van Nagybánya, mely a minden oldalról tornyostuló árral szemben mindenkor megvédte a magyar eszellemet és kiadta magyargy házával ellensúlyozta a magyarellenes törekvéseket. Ez az egyházközség most kérel-

met intés az ország intéző köreiben, támogatást kérve arra nézve, hogy rozszant templomát restaurálhassa. Sorsjegyeket bocsájt ki egy korona értékben, kérve azok elárulását.

— Élet és halál. A főorvosi hivatal által egybeállított statisztikai kimutatás szerint folyó hó 20-tól 26-ig terjedő időtartam alatt született Aradon összesen 27 egyén és pedig 14 fi és 13 nő, arány 29.9 pro mille; meghalt ugyanezen idő alatt összesen 81 egyén és pedig 15 fi és 16 nő, arány 84.8 pro mille.

— A szökött asszony. Szabó László m. n. e. s. i. borbélymester felesége Buday Rózsi megunt az urát és egy szép napon 9 éves leányával együtt elszökött a sposához, Szabó Mihályhoz ment, ki Gyorokon a róm. kath. templomban harangozó. De nem üres kézzel távozott, hanem ami elvihető, azt összeszakkolta a magával vitte. A férj egyideig csak meg volt magában, de most már nagyon érezte az asszony hiányát a kész megbocsátani neki mindent, csak jöjjön haza. Elment a főszolgabíróhoz is és kérte, beszélje rá az asszonyt, hogy hozzá gyermekével vissza térjen. A főszolgabíró megígérte, s a napokban megidézi az asszonyt.

— Leberetvált orr. Furcsa eset történt egy berlini borbélyműhelyben; furcsa eset, egy egész kis tragédia, amiből az a tanulság, hogy náthás orrával nem jó beretváltosni. Ezt cselekedte Wagner berlini oukrássegéd, a ki nagy náthája dacára benyitott mult szombaton este egy szépitő-intézetbe. Ez volt végsője, mert miközben a borbély éles beretváltával az orra alatt kaparászott, a náthás kliens hirtelen nagyot trüsszentett és a beretva, még mielőtt a borbély azt elkaphatta volna, orrát a szó szoros értelmében lenyisszantotta.

— Eltűnt költő. Hartmann Miklós zsigmondházi költő még folyó hó 9-én nyomtalanul eltűnt a azóta nyoma veszett. Aradmegye alispánja most felhívja a főszolgabírákat, hogy területükön rendelkezzen a költő és feltalálása esetén kisérik az elvesztett Zsigmondháza községi előjáróságához. Személy leírása a következő: születési éve 1858; termete közép; arca hossza; szeme kék; szemöldöke és haja szőke; arca és szája rendes; fogai épek; szakála borotvált.

— Gyöngéd feleség. Egy fiatal asszony azt jelenti férjének, hogy egy ur basszani akar vele.

— Ki az?

— Kedves Pistám — mondja a feleség — bocsáss meg, én renditem ide. Már egy hét óta erősen köhögsz s nagyon aggodom miattad. Aztán te oly vigyaszatlan vagy... ha téged elvesztenék!

— No, no, nyugodjál meg, kedves gyermekem — mondja a férj meglepetten — az ember nem hal meg egy kis meghűléstől. De ha már elhivatad az orvost, hát hadd jöjjön be.

— Nem orvos az, édesem — feleli az asszony — hanem életbiztosító ágens.

— Megezőkölt szolga. Torma Antal dezsőházi illetőségű szolgaleány Beke István szentleányfalvi lakosnál volt szolgálatban. De hamar megunt az életet nála s egy szép napon minden ok nélkül, senkinek egy szót sem szólva, elhagyta a szolgálatot s Fakertre ment. A szolgabíró most visszakísérteti az ipóst.

— Újabb mérgezés Hódmezővásárhelyen. A hódmezővásárhelyi méregkeverő banda üzemel, melyekről annak idején bővebben írtunk ismereteseink olvasóink előtt. Hasonló bűntettért jelentették most fel Hódmezővásárhelyen Hájóvits Erzsébetet, a kit azért vádolnak, hogy Faragó János gazdag építész, a kivel együtt élt szeptember 17-én megmérgezte. Az asszony kedvese halála után felutazott Budapestre és jelentkezett az első magyar általános biztosító társaságnál, hogy az 5000 frtnyi díjat, mely összes erejéig Faragó ez intézetnél biztosítva volt, felvegye. A biztosító intézet nem adta ki a pénzt hanem följelentést tett a gyilkos fiatal asszony ellen.

— Az olasz trónörökös esküvője. Most már bizonyos, hogy az olasz trónörökös esküvője október 21-én lesz Rómában. A polgári kötet a római szenátus elnöke fogja végezni a Kvirinában, az egyházi esketést pedig a Santa Maria degli Angeli nevű templomban lesz. E templom dissztésére 100.000 lírát fordítanak. Miklós, montenegró fejedelme egész családjával Rómába utazik az ünnepre, a mely rendkívül fényesnek ígérkezik; a többi között az olasz királyné kívánságára Olaszország összes udvarhölgyei jelen lesznek az esküvőn. A menyasszony fogadására az olasz

kormány megbízásából Visconti-Venosta külügyminiszter Antivariába utazik, a hol a Szent Miklós-templomban megtörténik Heléna hercegnőnek a római katolikus hitre való áttérése. Rómából telegrafálják: A Vatikán meg akarja akadályozni, hogy a bécsi udvar az olasz trónörökös esküvőjén képviseltesse magát, de azért szinte bizonyos, hogy Rainer kir. herceg ott lesz Ferenc József király képviselőjében.

— A dévényi ezredévi emlék. A pozsony-megyei Dévényben, az ország legnyugatibb határszélén, most állították föl ama hét ezredévi emlék egyikét, melyeknek létesítését az országgyűlés rendelte el. Ez az emlék egy Arpád-szobor, melyet Jankovich Gyula szobrász mintázott. Az álló szobor középkori deliát ábrázol, aki büszkén tekint előre. Egyik kezében kardját, a másikban az ország ormejét tartja. A természetből faragott szobrot most helyezték el a talapzaton s ünnepélyes leleplezését október hó 18-ikára tűzték ki.

— A bizalmatlan szultán. A Yildiz-kioszk kényura Abdul Hamid szultán, nem igen érsi magát biztonságra az örzetere felrendelt kurd és albán testőrök ezreinek dacára. Abdul Hamid közvetlen környezetében is árulókól fél. Háremjének legzsebb odaliskje közé tartozott két örmény nő, a kik eddig szultáni uruk különös kegyével dicsekedtek. De közbejött az örménykérdés és a két szép leány elvesztette a szultán kegyét. A szerály többi örmény származásu rabnői szigorú felügyelet alatt vannak. A szultán nagyszámú szolgaszemélyzetéből az örményeket mind elbocsátották és hazájukba tolonosolták őket.

— Adomány. Özv. Purgly Jánosné 3 nagysága az első aradi betegsegélyző és temetkezési egyesület „Menház a lap” javára tíz forintot volt kegyes adományozni, mely nagylelkű adományért mély háláját nyilvánítja az elnökség.

— Az aradmegyei közkórház betegforgalmának kimutatása 1896. szept. hónapban. Nevezetesen: kórházi beteg maradt a mult óról 68 fi, 75 nő, e hóban felvétetett ápolásra 119 fi, 71 nő, összesen ápolatott 187 fi, 146 nő — 333. Ezek közül elbocsátott gyógyulva 57 fi, 60 nő, javulva 29 fi, 19 nő, gyógyulatlan 6 fi, 0 nő, meghalt 9 fi, 5 nő. Összes fogyatkozás 101 fi, 84 nő. Maradt ápolás alatt 86 fi, 62 nő. Összesen 148. Ápolási napok száma 6070.

— Nyilvános közönet. Boldogult Buchsbaum Adelfné urnó ravatalára asszant koszorúk megváltása fejében adományozni sziveskedtek: Mayer Dániel ur 10 forintot az izraelita árvaháznak és 10 forintot az izraelita kórháznak, Stein Zsigmond ur az izraelita árvaháznak 5 forintot és az izraelita nőegyletnek 5 forintot, Lubeck Ede ur Bócsból az izraelita nőegyletnek 10 forintot és az izraelita jótékony egyesületnek 10 forintot. E kegyeletes és nemessivű adományokért hálás köszönetet fejezi ki az elnökség.

— Rövid hírek. Az ezredéves kiállítás csarnokait október 1-étől délután 5 órakor sárják, az iparosarnokot pedig 8 óráig villamos világítás mellett tartják nyitva. — Szegeden a városi hatóság nagy buszgalommal folytatja a város befőtését, ujabban ismét ötven fát ültettek el a város különböző utcáin. — Pozsonyban a városi rendőrtisztviselők, a kik eddig csak jelvényekkel voltak ellátva, legközelebb egyenruhákat kapnak. — Temesvárott a hadapródiskolában tegnap kezdtek meg az iskolaévet. — Kisújszálláson a vonat elgázolta Kovács József vasúti hivatalnokot. — Triesztből távirják, hogy a Bilbao mellett hajótörést szenvedett „Duino” hajó kereskedelmi hajó volt, a melyet csak ez évben igttattak, az osztrák hajók közé. — Berlinben Sohneider bankár akit a letétek elszikkasztása miatt elfogtak, zarkájában agyonlőtte magát. Pénztáraiban a vizsgálat alkalmával mindössze háromszáz márkát találtak. — Gettlinjébe több orosz tiszt érkezett, hogy a montenegrói állandó hadsereget kiképesse.

HYMEN.

Santha Elemer dr. budapesti kir. alügyész jegyet váltott néhai Juhász István ügyvédnek, Makó város volt polgármesterének bájos leányával, Amalie kisasszonnyal.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

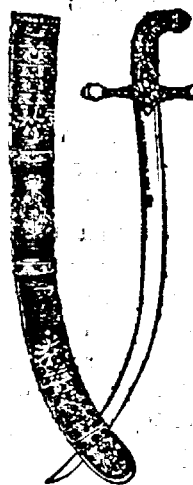
A színház műsora:

Szombat: A 47-ik oszikk, dráma; Paulayné-Adorján Berta első fellépésével.
Vasárnap: Délután: Egy magyar plébános és a muszkavezető, életkép. Este: Béni bácsi, bohózat (elsőszőr).

Hétfő: Béni bácsi, bohózat (másodszőr).
Kedd: Szigetvári vértanúk, dráma. Délszél-adás.

* A megnyitó. A színház egy és más külsőségben megiffodott. Azt mondják, a butorok egészen átalakultak és a Vigszínház elegáncziájának a magaslatáig emelkednek hatásban. Azt is mondják, hogy Lészky azzal a ozélat-tal tette azt, hogy a nemkülönbön erősen megiffodott személyzet mindig emlékezzék azokra az oszlopokra, a kiket tőle vittek a Vigszínház fenntartására. Hát ez az ambiciozó ozélnak igen jó. A kik ma a színházat a 47-ik oszikk előadásával megnyitják, bizonyára nagyon sok lelkesedést hoznak magukkal a szinpadra, kell, hogy ifjuságuknak ezt a nagy erejét megszerezzék még a kellő kitartással, akkor a közönség jóakarata segiteni fogja őket a művészi erősödésben. Biztató mindenesetre arra az ifju gárdára, a mely itt nálunk kezd meg a dícsőség útját, hogy Paulayné-Adorján Berta művészete fogja őket vinni előre. Nagy erő ez magában is és a közönség rokonszenvével még inkább az. — A közönség soraiban, mint a bérlők névsora mutatja, nagyobb részt a régi ismerősök fogják egymást viszontlátni és szívesen tudvözölni, remélik, hogy a szinpad és a közönség sem maradnak egymásnak soká idegenek.

* Az első ujdonság. Az idény első ujdonsága holnap, vasárnap este lesz, szinre kerül „Béni bácsi” Beöthy László bohózata, mely a Vigszínházban nagy sikert aratott. Ez lesz az első darab a Vigszínház műsorából, mely szinpadunkon szinre kerül. — A darab ozimszeropét Rónasszék i játéza kivüle részt vesz még benne a társulat egésze vigjáték személyzete. Hétfőn ugyanez kerül szinre.

* Rákóczi kardja ez, melyet a magyar nemzetnek nemrégiben visszaajándékozott az orosz ozár. A kicsinyített képet az „Uj Idők” Herceg Ferenc képes hetilapjának szíveségéből közöljük. Ez az ujság szerfelett gazdag jó regényekben, novellákban és pompás képekben. Előfizetőinek pompás szines képet ad ajánlékba, már e félévben: a Gyurkovics lányok nagy genre képét. Az „Uj Idők” főmunkatársai: Mikszáth Kálmán, Bródy Sándor. Előfizetési ára évnegyedre: 2 forint. Kiadóhivatal Andrássy-ut 10.

TANÜGY.

(—) A tanítóegylet közgyűlése. Az aradi vidéki tanítóegylet tudva-levőleg folyó hó 17., 18. és 19-én tartja millenniumi ünnepséggel kapcsolatos rendes évi közgyűlést Borosjenőn. A tanító egyesület nagyban készülődik, hogy a közgyűlést a millennium évéhez méltóan, minél fényesebbé tegye. Ez alkalomra különben szélesebb körben is megindult a mozgalom arra nézve, hogy a közgyűlésen részt vevő tanítók a minden évben szokásos kedvezményben részesüljenek. Aradvármegye alispánja is árt a szolgabírókhoz, hogy utasítsa a községek előjáróságait, miszerint a tanítóknak természetbeni előfogatokkal és fuvarokkal szolgáljanak.

(—) Uj tanítónő. A köruti polgári leányiskolában Rigó Mária rajstanítóneke a kolozsvári leányiskolához történt kinevezése folytán üresedésbe jött állásra, az iskolassék ideiglenesen Kiss Irén okleveles polgári iskolai tanítónt alkalmazta.

(—) A pankotal népi iskolákba, mint tudósítónk jelenti, a folyó iskolai évre a következő számokban iratkoztak be a tanulók: A róm. kath. iskolákba 269, az ev. ref. iskolába 64, a gör. keleti iskolákba 162, az izraelita magániskolába 28 s az alsófoku ipari iskolába 97.

TÁVIRATOK.

A munkás király.

Budapest, okt. 2. (Saját tud. táv.) A király ma egész délelőtt hivatalos ügyekkel foglalkozott s kora reggeltől fogva dolgozó szobájában tartózkodott. Dél-előtt 9 órakor fogadta a szász-coburgi herceget, a ki hosszabb időt töltött nála.

A képviselőház feloszlata.

Budapest, október 2. (Saj. tud. táv.) A képviselőház feloszlataáról szóló királyi leirat az országgyűlés mindkét házában holnap fog felolvasztatni, s hétfőn ünnepélyes trónbeszéddel be fog rekesztetni az országgyűlést. Nyolczadikán megjelennek a királyi meghívók (regales) a törvényhatóságokhoz és képviselő küldési joggal felruházott városokhoz s ugyanaznap fognak szétküldetni a belügyminiszter rendeletei a központi választmányokhoz és törvényhatóságokhoz. Mint hírlik a választás első napja e hó 28-án lesz.

Románia a hármasszövetségben.

Budapest, október 2. (Saj. tud. táv.) A „Magyarország” azt a szenzációs hírt közli, hogy Románia írásban kötelezte magát, miszerint a hármasszövetséghez 150,000 emberrel járul.

A választások tisztasága.

Budapest, október 2. (Saj. tud. táv.) Érdekes és fölőtte jellemző az a rendelet, mely a belügyminiszteriumot pár nap múlva elhagyja. Perczel Dezső belügyminiszter ugyanis a törvényhatóságokhoz legközelebből rendeletet intéz, amelyben a törvényhatóságokat a választási szabadság legteljesebb védelmére szólítja föl. Es teszi ezt akkor, midőn az ellenzék lapjaival egyetemben a legvehemensabb erővel hirdeti a bekövetkező választási erőszakosságot. Ami egyébként érthető. Erzi vesztét, amire politikájával rászolgált s a kudarcot, amelyre rászolgált, ilyen akarja előre mentegezni.

Égő petróleumgyár.

Budapest, október 2. (Saj. tud. táv.) A külső soroksári uton a petróleumgyár ma ismeretlen okból kigyulladt s mire a tüzet észrevették, az egész telep egy láng tengerben állott. A mentési munkálatok szakadatlan folynak, de minden erőlködés sem képes a tüzet lokalizálni. A veszedelem percről-perczre növekszik, mert robbanásoktól tartanak, minthogy a rak-tárakban s pinczékben nagy mennyiségben vannak felt hordók elhelyezve. A tüzoltók teljes számban kivonultak a vesz-színhelyére, de erejük megtört a pusztító elemmel szemben. A közönség tizezei segítenek a nehéz munkában, de sikertelenül. Alángokat lehetetlen megzabolázni. A tüzör-ség segítséget kért a katonaságtól, mire az összes kaszárnyák készenléte kivonult s most egyesült erővel harcolnak a tűz-tovaterjedése ellen.

Budapest, október 2. (Saját tud. táv.) Este 10 óra. A kigyulladt petróleumgyár még mindig lángokban áll s az óriási néptömeg tehetetlenül áll az elemmel szemben. A robbanás veszélye percről-perczre jobban fenyeget s meggátlása mit sem lehet tenni. Ujabb segítségért telefonoztak a katonasághoz.

A király nevenapja.

Budapest, október 2. (Saját tud. táv.) A király nevenapja alkalmából október 4-én a budavári Mátyás-templomban tartandó ünnepi istentisztelet rendkívül fényes lesz. A misét Vassary Kolos hercegprímás tartja több főpap segédkezésével. Az istentiszteleten József főherceg, az udvar és a püspöki kar számos tagja is jelen lesz. Ezek számára a templomban külön helyeket tartanak fenn.

A műegyetem megnyitása.

Budapest, október 2. (Saját tud. táv.) A királyi József műegyetemen az előadások hétfőn, e hó 5-én veszik kezdetüket. Az ünnepélyes megnyitás október 11-én délelőtt 11 órakor lesz a műegyetem dísztermében. A program két részből áll: dr. Entz Géza múlt évi rektor beszámolójából és dr. Wartha Vincze es ideai rektor megnyitó beszédéből.

Nemzetközi művészettörténeti kongresszus.

Budapest, október 2. (Saj. tud. távirata) A tegnapi ünnepélyes megnyitás után a nemzetközi művészettörténeti kongresszus tagjai ma délelőtt a tudományos akadémia dísztermében gyűltek egybe, hogy érdekes előadásokban gazdag tanácskozásokat folytassák. Ugyanaz a fényes társaság jött össze, amelyet tegnap az ünnepélyek oszarnokában láttunk. Az ülés 4 órakor kezdődött. Az elnöki asztalnál ültek: Bubicz Zsigmond kassai püspök, Pulszky Ferenc, Lützow tanár és Sohlie dr. Mintán Lützow az ülést megnyitotta, beszélt Stiasny, Sohlie dr., Constantini (Florenz) Frimmel dr. (Bécs). Ezzel az ülés véget ért. Félkettőkor a Mátyás-templomba mentek a hol Sohliek Frigyes tartott az ottani művekről előadást.

Dunába fult ügyvéd.

Budapest, október 2. (Saját tud. távirata) A gorasztói Szilárd fővárosi ügyvéd szerencsétlensége a legmélyebb részvétet keltette fővárosszerte. Holttestét még tegnap este 10 órakor kiszállították a törvényszéki orvostani intézetbe, a hol ma délelőtt fölboncolták. — Boncolás után a holttestet kivitték a kerepesi uti temető halottasházába s onnan lesz a temetés is, holnap délután fél 4 órakor a görög keleti egyház szertartásai szerint.

Estély a műcsarnokban.

Budapest, október 2. (Saját tud. távirata.) Az orsz. magyar képzőművészeti társulat mű-történeti kongresszus tagjainak tiszteletére október 8-án, holnap este 8 órakor a műcsarnokban estélyt rendez.

Kereskedősegédek gyűlése.

Budapest, október 2. (Saját tud. távirata.) A budapesti kereskedő segédek szakszervelete vasárnap este 8 órakor Erzsébet körút 41. sz. a. gyűlést tart, a melyen a szakszervelet önzóját és hasznát s az alapszabályokat tárgyalják.

Munkásgyűlés.

Budapest, október 2. (Saját tud. távirata.) Az ó-budai téglagyári munkások vasárnap este 8 órakor polgár-tér 2. sz. a. gyűlést tartanak, a melyen helyzetüket és a szervezkedést fogják tárgyalni.

Verekedés.

Budapest, október 2. (Saj. tud. távirata.) Az éjjel az óbuda-újpesti Duna hídnál Cardinaló Róbert és Costini József munkások összevesztek, miközben Costini egy vaslapáttal úgy fejbe vágta, hogy menten összeesett. Haldokolva vitték be az újpesti Károlyi-kórházba.

A meszesgödörbe esett.

Budapest, október 2. (Saját tud. táv.) Miklós János 19 éves napszámos a dob-utoza 8-ik szám alatt épülő házánál munka közben a meszesgödörbe esett és súlyosan összeesette magát. — Bevitték a Ró-kusba.

Az idegenforgalom.

Budapest, október 2. (Saj. tud. távirata.) Az idegen forgalom a fővárosban az utóbbi időben folyton emelkedik. — Most naponként legalább két ezer emberrel több idegen érkezik Budapestre, mint a kiállítás megnyitásának első hónapjaiban. Az előkelőbb szállodák mind tele vannak. Az idegenek közt folyton nagyon sok tekintélyes külföldi ember van, a kik nem győzik eléggé magasztalni a fővárost. — A fővárosba tegnap összesen 17330 idegen érkezett a vonatokon. — Es pedig a keleti pályaudvaron jött 10392, a nyugatin 5944, a délin 994. Elutazott összesen a fővárosból 16920. Es pedig a keleti pályaudvaron 9388, a nyugatin 6741, a délin 791.

Az ellenjelöltek.

Versecz, október 2. (Saj. tud. táv.) Herczeg Ferencz ellenjelöltjeiként felléptették Márk adópénztárnokot és Mescher ügyvédet.

Tilos temetkezés.

Bács-Feketehegy, okt. 2. (Saj. tud. táv.) Marberger hivatalnokot szűdő ünnepen szőlította el a halál, mikor is temetni tiltva van. Nagy volt tehát a zavar a halott eltakarítására nézve. Tóth Sándor református pap emberi gondolkodás módja azonban, megfejtette a problémát s ő temette el a halottat sőt sirjánál beszédet is mondott. A derék lelkész humanus eljárása a környéken nagy tetszésben részesült.

Szocialisták a czár ellen.

Páris, október 2. (Saj. tud. táv.) A szocialista községtanácsosok hevesen tiltakoztak a czári ünnepek ellen.

Beomlott bánya.

Kattowitz, október 2. (Saj. tud. táv.) A szénbánya eddig ismeretlen okból beomlott s a munkásokat eltemette. Azonnal a mentéshez fogtak s már eddig is sok halottat húztak ki a mélyből. A sebesültek száma tetemes.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenge Lajos országjelentése. —

Budapest, október 2.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv gyenge volt, s az irányzat ellanyhult. Elkelt ca 25000 méter-másr buza jól tartott napi áron.

Határidőüzlet: Amerika 1 egy negyed cts magasabb jelent meg daosára nálunk változatlanul indult az üzlet de később a jobb keresletre buza zárlatig néhány krral emelkedett.

Zárul 12 órakor:

Őrsi buza	7.34—7.36
Tavaszi buza	7.56—7.58
Buza május-juniusra	—
Tavaszi tengori	4.01—4.02
Őrsi tengori	—
Tavaszi zab	5.80—5.82
Őrsi zab	5.59—5.61
Tavaszi rozs	6.50—6.51
Őrsi rozs	6.50—6.51
Tavaszi repce	10.50—10.55

Ertéktőzsde: Osekély üzlet mellett változatlanul indult még később az élénkebb keresletre némi javulás állott be.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	370.70
Magyar hitelrészvény	404.50
Osztrák államvasút	368.25
Lombard	—
Jelkölög hitelbank	249.50
Rima-Murányi	—
Villamosvasút	—

= A pankotal szállóhegyen — írja levelezőnk — a szűret e hó 12-én vessi kezdetét. A kertekben azonban már folyik a vigáság, hallik a puskaropogás s a szedők vidám kurjongatása. A kerti mustot 15—17 frton vásárolják s nagyon keresik.

= Az állategészségügy reformja. Több, mint két éve napirenden van állategészségügyünk reformja. Ezen fontos kérdésben Dr. Ányó Ignác földművelésügyi miniszter tárcája költségvetésének kapcsán a következőleg nyilatkozik. Kétségtelen tény az, hogy hazánkban az állategészségügyi rendszertnek a közel jövőben nagy és fontos feladatokat kell megoldani, melyre a szakszolgálat mostani szervezése mellett nem volna képes. Mert nem csak arról van szó, hogy házi állatainkban fekvő nagy nemzeti vagyonunknak nyújtunk hathatós védelmet a ragadós betegségek pusztításával szemben, hanem jelen viszonyaink között főfontosságú kérdés ránk nézve az állatok bel- és külföldi forgalmának és azok külföldön való értékesítésének lehető legnagyobb könnyítése is, mely kérdés azonban a közérdeknek és az állategészségügy érdekének hátránya nélkül helyesen csak is államilag szervezett és kifogástalanul működő állategészségügyi szakszolgálat segítségével oldható meg. A vonatkozó törvényjavaslatot a miniszter mielőbb benyújtani szándékozik, megjegyezvén, hogy a reform-munkák költségei előreláthatólag már az 1898. évre a rendes évi költségvetésben lesznek előirányozhatók.

= Nem lesz Debreczenben sertés vásár. A debreczeni októberi vásárok megint nem lesz a sertés vásár megtartható. A városi tanács a még mindig dúló sertésvész miatt betiltotta azt, amiről tegnap az aradi rendőrkapitányi hivatal értesítette.

= A pankotal vásár. A pankotali őszi országos vásárt levelezőnk jelentése szerint e hó 11-én fogják megtartani. A vásár elé nagy reményvel néznek s biznak benne, hogy jól fog sikerülni, annál is inkább, mert a sertésvész alól nemcsak Pankota, hanem a szomszédos községek is fel vannak már szabadulva.

= Francia szaktudós a magyar szőlőművelésről. Marion, a marseille-i egyetem világhírű tanára, a földművelésügyi miniszter meghívása következtében a magyar borvidékeken több hétre terjedő tanulmányi utat tett és a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott az állami szőlőtelepekről. Aggályra okot szolgáltató szőlőbetegséget nem talált, azonban ajánlotta, hogy a földművelésügyi miniszternek szőlővesszőknek külföldről való behozatalát tilalmazó rendelete a legszigorúbban fentartassék, nehogy a black rot nevű veszélyes szőlőbetegség hozzánk is behurcoltassék. Marion tanár tanulmányi útjáról jelentést fog tenni, melynek közlése iránt a földművelésügyi miniszter intézkedni fog.

Az aradi első takarékpénztárnak forgalmi kimutatása 1896. szept. hóról.

I. Betételek.	
Álladék mult hó végén	frt 4.403.178.01
Betételek folyó hóban	832.597.32
Összesen	frt 4.735.775.33
Visszafizetések mult hóban	344.211.45
Álladék folyó hó végén	frt 4.391.563.88
II. Leszámitások.	
Váltótárcza-álladék mult hó végén	frt 2.977.691.82
Leszámitott váltók folyó hóban	833.286.85
Összesen	frt 3.810.978.67
Lejárt váltók mult hóban	847.317.81
Váltótárcza-álladék folyó hó végén	frt 2.963.661.06
III. Előlegezek kész sziológokra.	
Álladék mult hó végén	frt 1.873.581.76
Előlegeztetett folyó hóban	214.180.95
Összesen	frt 2.087.762.71
Bejárt előlegek mult hóban	171.417.62
Álladék folyó hó végén	frt 1.916.345.09
IV. Jelölőes kölcsönök.	
Álladék mult hó végén	frt 1.484.506.—
Előlegeztetett folyó hóban	2330.—
Összesen	frt 1.487.336.—
Törlesztetett mult hóban	14.565.—
Álladék folyó hó végén	frt 1.472.771.—
V. Pénztárforgalom.	
Álladék mult hó végén	frt 47.526.31
Bevételek folyó hóban	2.208.368.69
Összesen	frt 2.255.895.—
Kiadások mult hóban	2.182.132.44
Pénztári álladék folyó hó végén	frt 68.712.56

Arad, 1896. szept. hó 30.

Az igazgatóság.

Az aradmegyei takarékpénztár forgalmi kimutatása 1896. szept. haváról.

Betételek.	
Álladék a mult hó végén	4.687.642.32
Betételek a folyó hóban	177.005.78
Összesen	4.864.648.08
Visszafiz. betétek f. hóban	228.818.51
Álladék a folyó hó végén	4.640.829.57
Leszámitások.	
Tárczaállomány m. hó vég.	2.298.186.83
Leszámitott f. hóban	708.855.90
Összesen	3.006.842.23
Bejárt folyó hóban	650.513.90
Tárczaálladék f. hó végén	2.356.328.43
Előlegezek kész sziológokra.	
Raktárállomány m. hó vég.	2.180.481.75
Előlegeztetett folyó hóban	710.452.46
Összesen	2.840.914.21
Beváltott folyó hóban	641.146.14
Raktárálladék f. hó végén	2.199.768.07
Jelölőes kölcsönök.	
Álladék mult hó végén	872.969.50
Uj kölcsönök folyó hóban	9365.—
Összesen	882.384.50
Törlesztetett folyó hóban	18.196.—
Álladék folyó hó végén	864.188.50
Amortisationsis sziológos kölcsönök.	
Álladék a mult hó végén	872.493.78
Előlegeztetett folyó hóban	500.—
Összesen	872.993.78
Törlesztetett folyó hóban	—
Álladék folyó hó végén	872.993.78
Záloglevelek.	
Álladék a mult hó végén	777.600.—
Kibocsátott folyó hóban	—
Összesen	777.600.—
Kisoroltatott és beváltott mult hóban	—
Álladék folyó hó végén	777.600.—
Pénztárforgalom.	
Pénztárkészlet m. hó vég.	71.536.72
Bevételek folyó hóban	1.905.088.94
Összesen	1.976.625.66
Kiadások folyó hóban	1.915.511.91
Pénztármaradvány f. hó vég.	61.094.74

Kelt Aradon, 1896. szept. 30-án.

Az igazgatóság.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi oszronok.

— Október 1. —

Hízott sertésárak: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (súlyban) — krig. Fialat nehéz (paronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 52—58 krig. Fialat közép (paronként 251—320 kilogramm súlyban) — krig. Fialat könnyű (paronként 250 kilogrammig terjedő súlyban) — krig. (paronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krig. Öreg közép (paronként 300—400 kilogramm súlyban) — krig. Közep (paronként 220—250 kilogramm súlyban) — krig. Könnyű (paronként 220 kilogrammig terjedő súlyban) — krig. II. Magyar második: Nehéz (paronként 220 kilogrammig terjedő súlyban) — krig. Sertés-létszám: 1896. évi szeptember hó 29-én volt készlet 5498 darab, 1896. évi szeptember hó 30-án felhajtott 579 darab, 1896. évi szeptember hó 30-án elszállított 401 darab. 1896. évi október hó 1-én maradt készletben 5671 darab. A hízott sertés átirányítása: Változatlan.

S z e z s z i e t.

— Október 2. —

Mai jegyzéseink: Készára nagyban nyers szesz 50 forint 50 krajczár, közepben 51 forint — krajczár hordó nélkül, per 100 liter 1/2 beleértve 25 frt fogyasztási adót. Száritott moslék 5 frt 20 kr. métermésszéként.

Budapesti gabnabázis.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, október 2. d. u. 5 óra.

Buza bányási uj	7.05—7.45
Buza tiszavideki	7.20—7.55
Buza pestvidéki	7.15—7.50
Buza fejérmegyei	7.15—7.50
Buza bácskai	7.30—7.60
Róza uj, elsőrendű	6.25—6.30
Róza uj, másodrendű	6.15—6.20
Arpa takarmány	4.10—4.40
Arpa égetni való	5.20—6.—
Arpa sörfőzdei	6.50—8.—
Zab	5.45—6.—
Tengeri búza	8.80—8.90
Tengeri másnemű	8.70—8.75
Káposzta-repoze bányási	10.50—11.—
Köles	—
Buza március—április	7.29—7.30
Buza szeptember—október	7.49—7.51
Buza május—június	—
Róza szeptember—október	6.45—6.47
Tengeri május—június	8.97—8.98
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri októberre	—
Zab március—április	5.78—5.80
Zab szeptember—október	5.58—5.60
Káposzta-repoze augusztus—szeptember	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. október 2.

Magyar aranyjárdék 4%	121.90
Magyar koronajárdék 4%	99.20
Magyar arany 4 1/2%	122.50
Magyar ezüst 4 1/2%	101.—

Magyar keleti vasút 1876.	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeremény-sorsjegy kölcsön	153.25
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	139.50
Oszták papíráradék	101.25
Oszták járadék ezüst	101.25
Oszták járadék arany	122.25
Koronajárdék	101.—
1860-iki államsorsjegyek	144.50
Oszták-magyar bankrészevény	947.—
Magyar hitelbank részevény	405.25
Oszták hitelbank részevény	370.80
Oszták-magyar államvasút	867.25
20 frankos arany (Napoleon d'or)	9.52
Német birodalmi marka	52.75
London	119.90
Páris	47.55

Aradvárosi színház.

Bérlet 1. szám.

Bérlet 1. szám.

Szombaton, 1896. évi október hó 3-án

A 47-ik czikk

Sziámú 4 felvonásban. Előjátékkal 1 felvonásban. Írta: Belot Adolf. Fordította: Hussár Imre.

SZEMÉLYEK:

De Rives	Bács K.	De Mesin	Hunyady J.
De Combes	Korniss.	Adrien	Rónai Rósz.
Gerard	Tompa K.	Szolgá	Balla Imre.
Delille	Szendrei M.	Cora	Paulay G.
Mas. Her	Balla K.	Gerardné	Rónassékini
Potain	I.ányi.	Meroelle	Horváth P.

Kezdeté 7 órakor.

IDEGENEK NEVSORA.

— Október 2. —

Fehér kereszti szálloda: Dr. Diaconovich N. ügyvéd, Nagyszombat. Zeivanovits István kereskedő, Temesvár. Altmann József utazó, Bécs. Hoinosel Károly kereskedő, Bécs. Bleier Armin utazó, Prága. Kohn Albert utazó, Brunn. Mándl József utazó, Pilsen.

Vass szálloda: Klein Ignác kereskedő, Nagyvárad. Piovartni Emil kereskedő, Budapest. Weiss Adolf kereskedő, Szeged. Bauer Hermann kereskedő, Budapest. Sorbán Kozma birtokos, Ocs. Jakabfy Dezső birtokos, Dombegyháza. Glück József kereskedő, Budapest. Krausz József kereskedő, Budapest. Flesch Dávid kereskedő, Budapest.

Náder szálloda: Sáfány Vilmos kereskedő, Budapest. Riets Farkasné földbirtokosné, Kis-Baranya. Edelényi Vilmos tánczmester, Körösladány. Istvánffy János földbirtokos, Szemlak. Kürschner M. utazó, Szt.-György. Kiss Kálmán kereskedő, Szemlak.

Magyar Korona szálloda: Fischer Róza, Budapest. Lieber Abraham kereskedő, Budapest. Herz Lipót kereskedő, Bécs. Feledi Boriska színésznő, Budapest.

Nemzeti szálloda: Csobot Ambrus földműves, Hadikfalva. Politovszky Vilmos hadnagy, Banjaluka. Szűts János sertés-kereskedő, Nagyvárad.

Vasuti szálloda: Klonicki Mór kereskedő és neje, Krakó. Solymásy Agost pénzügyi igazgató helyettes, Brassó.

Fekete Sas szálloda: Rimpl Flórián csipkeverő és neje, Reisdorf. Schmar Rezső szakács, Páncsova. Priemer Sándor, Budapest.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.

Szálló megnyitás

Aradon

A „Központi szálló”

az Andrassy-uton

október 3-án délben

megnyilik.

Elsőrendű szálloda. Villanyvilágítás.

Fürdő. Etterem. Kávéház.

„Központi szálloda” szövetkezet

1407

Zemplényi, igazgató.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

5131. szám.
1896.

1276

Figyelmeztetés.

Az ezen lapban folyó évi szeptember hóban a cs. és kir. 7. hadtest valamint a m. kir. Honvédség csapatjai részére szükséges zab és kenyér szállítására vonatkozólag megjelent hirdetményre ezenet figyelmeztetik.

A cs. és kir. 7. hadtest
intendánságától.

Egy végrehajtó

1 frt 50 kr.

1407

napidij mellett
azonnal felvétetik
a bokszei körjegyzőségnek.

Hivataliszolgai,
irodaszolgai,
vagy bármilyen illemű

állás elnyerését

őhajtja egy

500, esetleg 1000 forint.

készpénzzel rendelkező

tisztességes
fiatal ember.

Esetleges állás-nyújtások október 15-ig kéreknek.

Bővebbet a lap kiadóhivatalában, 1899

20091/1896. sz.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. földművelésügyi miniszterium engedélye nyomán a kőbányai sertéspiacz folyó évi október 15-től kezdve ismét megnyitván, tájékoztató közli, hogy ugyan-ezen miniszterium által a szállítás módjait illetőleg 56206/96. szám alatt a következő redelet bocsátott ki.

A kőbányai piacra felrakott, az ottani külföldre irányuló kivitelnek sertéstenyésztés és hizlalóknak érdekében fekvő állandó biztosítása céljából, a piac állategészségi rendtartásban foglalt határozmányok szigorú betartása mellett a Kőbányára belföldi sertésszállítást még a következő feltételekhez kötöm.

1. A Kőbányára felszállítható sertések létszámát 30000 darabban állapította meg. A mint a beállítás ezt a létszámot elérte, a további beállítást csak a Kőbányáról időközben elszállított sertések számának arányában engedem meg.

A későbbi beállítások engedélyezésére a kőbányai állategészségügyi hivatalhoz az 5. b. pont szerint érkezett bejelentések időrendje mérvadó.

2. A sertések beállítását Kőbányán csupán azon szállásokba engedem meg, melyek a folyó évi 243. e. t. n. szám alatt kiadott rendeletnek megfelelő módon vasutal, illetve a szerések föl és lerakására külön rakodóval bírnak, továbbá pedig a folyó évi július hó 31-én 27928. szám alatt kiadott rendeletnek megfelelő módon fertőtlenítené vanna.

Sertéseknek a kőbányai piacon lábon való hajtását még kivételesen sem engedem meg.

3. A vásárokon vett (szedett) sertések kizárásával Kőbányára csak is olyan sertések szállíthatók:

a) melyek falkákban együtt neveltettek vagy hizlalókban együtt tartattak és 120 kg. vagy ezen felüli súlyú birnak.

b) melyek oly községből származnak, hol a sertésekre ragadós betegség miatt semmiféle (udvari, majori, községi) zár fenn nem áll.

c) melyek oly községből más sertésekkel elkülönítve legalább harmincz napon át megfigyelés alatt állottak és a megfigyelés tartama alatt, valamint az elszállításkor az állatorvos által egészségeseknek találtattak.

d) melyek származási és elkülönítési helyükről fertőző teületek érintése nélkül hajtathatók, vagy pedig szereten szállítanak a felrakó vasuti áomáshoz: végül

e) melyek tulajdonosai a jelen redeletemhez csatolt és az illetékes kerületi állami állatorvostól beszerezhető minta szerint kitöltött és két tanu előtt aláírt nyilatkozattal kötelezik magukat, hogy a Kőbányára felhozott és ott tartott falkákban esetleges gyanusnak látszó állatokat, a hivatal egyszerű felszólítására kártérítésre való igény nélkül leszuratják; illetve azonnali levágásra elkötelezik, ily falkák nagyobb fertőzése esetén pedig az a czérra kirendelt vegyes bizottság határozata alapján az egész falkát kártalanítás nélkül azonnal vágohidon értékesítik és az aklot (aklok) fertőtleníti.

4) Az a sertéstulajdonos a ki Kőbányára sertéseit szállítani kívánja, a felszállítandó sertések számára és az elkülönítés helyét, az illetékes kerületi állatorvosnak bejelenteni tartozik.

5) A kerületi állami állatorvos (a) akadályoztatása esetén az általa kijelölt törvényhatósági állatorvos (a helyszínen számbaveszi és egyenként vizsgálja a Kőbányára szállítandó, valamint az elkülönítés helyén (pusztán, majorban hizlalóban) levő összes sertéseket.

Abban az esetben, ha a vizsgálat úgy a 3. a) és b) pontban foglalt kikötésre, mint a sertések egészségi állapotára nézve kedvező eredményü:

a) aláírja a tulajdonossal vagy meg hatalmazottjával a vonatkozó nyilatkozatot és az elkülönített sertésállomány a községi előjáróság (rendőrkapitányi hivatal) felügyeletére és ellenőrzésére bizza, a mivel a 30 napos megfigyelés kezdetét veszi;

b) az eljárási állami (hatósági) állatorvos köteles a hatósággal együttesen felveendő vizsgálati jegyzőkönyvet melynek a sertéstulajdonos nevét, lakását, az elkülönítés helyét, a megfigyelés alatt vett sertések számát, egészségi állapotát, a felrakó vasuti állomás megnevezését, annak igazolását, hogy az elkü öntés helye és a felrakó vasuti állomás között fertőző hely nem fekszik, végül az elkülönítés ellenőrzésére tett hatósági intézkedéseket kell tartalmaznia) a birtokosok 3. a) alatt említett kötelező nyilatkozatát együtt a hatósági állatorvos mindenkor a kir. áll. állatorvos útján a Kőbányai királyi állategészségügyi hivatalhoz beküldeni; végül:

c) köteles az állami állatorvos a felrakó állomást a sertések odaérkezésének időpontjával azzal a felhívással tájékoztatni, hogy az állomás főnökség a rakodó helyeket és pontokat akkorra kellően tisztíttassa és fertőtlenítesse.

6. A kőbányai királyi állategészségügyi hivatal a hozzá érkezett jegyzőkönyveket és kötelező nyilatkozatokat megőrizni, azokról beérkezésük időrendjében előjegyzést, a kőbányai sertéslétszámról pedig a külön kiadott utasítás szerint pontos állomány jegyzéket vezetni köteles.

7) Az illetékes kerületi állami állatorvos (esetleg hatósági állatorvos) a megfigyelés alatt álló sertések elszállítását megelőző vizsgálatra a helyszínen csak a kőbányai állategészségügyi hivatalnak azon értesítése alapján jelenhet meg, hogy a kérdéses sertések kőbányára szállíthatók.

A nevezett hivatal pedig ezen értesítések elküldésénél szem előtt tartja első sorban a kőbányai állományok létszámát, csupán a megfigyelési idő leteltével a bejelentések sorrendjét.

8) A vizsgálatot teljesítő állatorvos az elkülönítés helyén a felszállítandó sertéseket közvetlenül az elszállítás előtt és a vasutrá rakáskor egy egészségi állapotukra, mint a 3. a—d) pontban

foglaltakra nézve megvizsgálja és amennyiben ezekre nézve alapos kifogás nem merül föl: a szállítási engedélyt meg adja és erről (esetleg az engedély megadásáról) a kőbányai állategészségügyi hivatalt értesíti.

A berakás előtt köteles az állatorvos a vasuti rakodók, ponkok és kocsi tisztaságát megvizsgálni. Ha a tisztítást és fertőtlenítést hiányosnak találja: az állomás főnökség közbejöttével a hiányokról jegyzőkönyvet vesz fel. Abba a kocsi fertőtlenítését igazoló sárga lap összes adatait bejegyz, a sárga lapot a kocsirol eltávolítja és a jegyzőkönyvet állomás közeg a áírással hozzám azonnal felterjeszti:

Jegyzőkönyvet vesz föl és terjeszt elem a vasuti rakodó tisztítása és fertőtlenítése körül esetleg észlelt hiányokról is.

9) A kőbányára szánt sertések marhaleveleinél hátlájján az eljáró állatorvos a sertések egészségi állapotát a következő záradékkal igazolni köteles:

... darab sertés egészséges és kőbányára elszállítható.

Kelt,

(alírás, pecsét.)

Ily bizonyítással nem bíró sertésszállítványokat a vasuti közegek Kőbányára fel nem vehetnek, s az ilyen sertéseket Kőbányán kirakatni tilos.

10. Ha a kőbányára érkezett sertések között a kirakás alkalmával csak egy drb sertés találtnak is ragadós betegségben szenvedőnek, vagy gyanusnak: az egész szállítmány a fedőnék helyén azonnal visszaküldendő vagy levágás céljából azonnal elszállítandó.

11) A kőbányai állategészségügyi hivatal a megérkezett sertések egészségi állapotának megvizsgálása iránt a legszigorubb eljárásra utasítom a különösen felhívom, hogy a kőbányai sertés piac állategészségügyi rendtartásának az aklok, tárgyalók, trágyaszállító kocsik, sertés fűrésztők, leszuró-helyek állandó tisztántartása és fertőtlenítése, ugyancsak a folytonos állatorvos felügyelet iránt intézkedő rendelkezéseit a legszigorubbán hajtja végre.

12) A felek által aláírt kötelező nyilatkozathoz képest, a kőbányai szállásokba esetleg mutatkozó egyes gyanus sertések sürgős eltávolítására irányuló intézkedéssel a hivatalt bizom meg.

Annak elbírálását pedig, hogy mikor következik be egyes darabok leszúrása helyett az egész szállás kiürítése: a helyettes budapesti K. kerületi előjáróból vagy helyetteséből, mint elnökből, a kőbányai állategészségügyi hivatal főnökéből, vagy helyetteséből, és a kőbányai sertés kereskedelmi csarnok elnökéből vagy helyetteséből álló bizottságra ruházom.

Ezen bizottság határozata ellen a sertés tulajdonos és az állat egészségségügyi hivatal hozzáma fölébbezhet.

13) Az állatorvosi kiszabások és vizsgálatok költségei a tulajdonost terhelik.

14) Felhívom végül a hivatalt, hogy a kőbányai sertésforgalomról a beérkezett, valamint a padásba került állományról a jelen redeletnek 5. b) pontjában foglalt bejelentések adatainak felsorolásával, úgy az esetleg szükségesé vált kényszerleszúrásokról hozzám naponként reggel 9 óráig telefon utján jelentést tegyen. Együttal arra is utasítom, hogy tájékoztatásomra már most, lehetőleg helyszínrájzállított előterjesztést nyújtson be azon szállásokról melyek vasutal és külön rakodóval bírnak és jelentse be azon maximális létszámot és mely a vasutal ellátott szállásokba elhelyezhető.

Arad 1896. évi szeptember hó 9-én.

A városi tanács.

Magyar királyi államvasutak.

126871/96. sz.

Hirdetmény.

(A magyar királyi államvasutak szállítási irodája a Lipót-városban.)

A magyar kir. államvasutak igazgatósága a Lipót városban (V. Arany János-utca 19. sz. a.) szállítási irodát rendezett be, a hol gyors- és teherrakodó szállítványok, az összes állomásokról feladhatók. Ez iroda, előleges értesítés ellenében jutányos szabványárak mellett gondoskodik a küldemények háztól való elszállításáról is és közvetíti úgy a helybeli mint az átmenő vámköteles küldemények elvámolását.

Budapest, 1896. szeptember 20-án.

Az igazgatóság.